

ОЦІНКА СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мазур А. С., магістр

Миколаївський національний аграрний університет

В сучасних умовах негативних кризових тенденцій важливим елементом стратегічного управління підприємства є виявлення стійкості його розвитку та функціонування. Особливо це стосується аграрних підприємств України, що наразі опинилися у скрутному становищі, як в силу об'єктивних кризових причин, так і через недостатньо сприятливу політику держави.

Дослідженню стратегічної стійкості підприємств, виявленню факторів та її складових присвячені праці О.В. Ареф'євої, С.П. Бараненка, О.О. Воронова, Д.М. Городинської, С.І. Рубанова, В.В. Шеметова, М.М. Шпака та ін. Однак на теперішній час питання комплексної оцінки стратегічної стійкості підприємств аграрної сфери економіки недостатньо розкрито.

Для аналізу стратегічної стійкості було обрано аграрні підприємства усіх районів Миколаївської області.

Отже, за результатами розрахунків за 2016-2018 роки по аграрних підприємствах Миколаївської області спостерігається помірна щільність зв'язку між фінансовою стійкістю та ефективністю господарської діяльності, а між фінансовим станом та рівнем банкрутства - слабка. Це означає, що в цілому господарства Миколаївської області з низькою фінансовою стабільністю, незалежністю, низьким рівнем платоспроможності та ліквідності.

У ході досліджень стратегічної стійкості аграрних підприємств нами побудовано регресійні моделі фінансової та виробничо-ринкової стійкості. На нашу думку, для досліджуваних господарств результуючим фактором фінансової стійкості є операційний прибуток, а виробничо-ринкової – дохід від реалізації продукції. Регресійна модель фінансової стійкості аграрних

підприємств Миколаївської області у середньому за 2016-2018 роки має наступний вигляд [3]:

$$Y_{fin} = 9845,3 - 7860,0x_1 - 25,1x_2 + 104,76x_3 - 2,67x_4 + 11668,0x_5 - 355,6x_6 - 4601,2x_7 + 11185,48x_8 - 136,02x_9 - 0,003x_{10},$$

де Y - операційний прибуток, тис. грн; X_1 - коефіцієнт автономії; X_2 - коефіцієнт фінансової стабільності; X_3 - коефіцієнт покриття; X_4 - коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; X_5 - Z-фактор Р.Ліса (коефіцієнт рівня банкрутства); X_6 - коефіцієнт абсолютної ліквідності; X_7 - коефіцієнт оборотності активів; X_8 - рівень рентабельності активів, %; X_9 - рівень рентабельності власного капіталу, %; X_{10} - валовий прибуток, тис. грн.

Регресійна модель виробничо-ринкової стійкості аграрних підприємств Миколаївської області у середньому за 2008-2010 роки має наступний вигляд:

$$Y_{vr} = 33,09x_1 + 1,88x_2 - 11696,6,$$

де Y - дохід від реалізації продукції, тис. грн; X_1 - Середньорічна чисельність працівників, чол.; X_2 - площа с.-г.угідь, га.

На підставі результатів оцінки стратегічної стійкості досліджуваних підприємств запропонуємо їх стратегії розвитку. До першої групи підприємств увійшли господарства з високою стійкістю розвитку, які мають позитивну тенденцію зміни показників та їх високий розмір: ПСП «Свобода» (Снігурівський р-н), СЗАТ «Південний колос» (Новоодеський р-н), СТОВ «Інгульське» (Баштанський р-н), СТОВ «Відродження» (Казанківського р-н), ТОВ «Лан» (Веселинівський р-н) та ін. Для них характерна стратегія зростання, яка полягає у розширенні меж ринку, підвищенні якості продукції, використання нових технологій виробництва аграрної продукції [1].

Другу групу підприємств формують господарства з середніми показниками стратегічної стійкості, які підвищили свій рейтинг з останніх позицій до середніх: ЗАТ «Оберіг» (Арбузинський р-н), ТОВ «Світанок» (Новобузький р-н), СГ ТОВ «Вікторія» (Жовтневий р-н), ТОВ ім.Б.Хмельницького (Доманівський р-н), ПСП а/ф «Василівка» (Березанський

р-н) та ін. Для них характерна стратегія підтримки (стабілізації), що передбачає розширення асортименту продукції, яка виробляється, підвищення прибутковості покращання кваліфікації персоналу.

До складу третьої групи входять господарства з низьким ступенем стратегічної стійкості, які мають низькі значення показників фінансового стану, високий рівень банкрутства, ефективність господарської діяльності є низькою або вона взагалі неефективна: ДП "АГ"Агрономія" (Арбузинський р-н), СЗАТ «Колос» (Веселинівський р-н), ПСП ім. Суворова (Доманівський р-н), ПОСП «Золота Нива» (Новобузьки р-н), ДП «Гребеники» (Новоодеський р-н) та ін. Для даної групи ми пропонуємо стратегію виживання, яка має дві альтернативи: стратегію скорочення витрат та стратегію реорганізації (ліквідації) підприємств. Перша альтернатива характерна для ДП «АГ «Агрономія», СЗАТ «Колос» та ДП «Гребеники», які є спеціалізованими підприємствами: перше – з вирощування овочів закритого ґрунту, а друге – шовкопідприємство, яке має 870 га сільськогосподарських угідь, з них 21,0% припадає на багаторічні насадження. Для решти суб'єктів господарювання даної групи необхідна стратегія реорганізації, оскільки вони є банкрутами [2].

Отже, стратегічна стійкість аграрних підприємств являє собою спроможність господарств створювати, розвивати та зберігати тривалі конкурентні переваги на ринку на основі комплексу взаємообумовлених складових, які забезпечують їх стале функціонування. До них відносять фінансову, виробничу, ринкову та управлінську стійкість. Оцінка стратегічної стійкості підприємств дозволяє розробити їх стратегії розвитку.

Інформаційні джерела:

1. Воронов А.А. Устойчивое развитие предприятия как стратегическая цель маркетинга / А.А.Воронов, С.И.Рубанов // Маркетинг. — 2002. — №3. — С.37-40.

2. Лозовський Ю.А. Формування стратегій як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК / Ю.А.Лозовський // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — №3. — С.84-88.

3. Шпак М.М. Економічна та стратегічна стійкість аграрних підприємств / М.М.Шпак // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — №12. — 113-118 с.